

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 18. novembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 135.

Železniška konferenca v Beogradu.

V torek se je vršila v Beogradu konferenca za sestavo državnega železniškega programa. Konferenco je sklical prometni ministarstvo. Udeležile so se je po svojih zastopnikih vse važnejše gospodarske korporacije in organizacije v državi.

Konferenco je otvoril prometni minister g. V. Jovanović, ki je v svojem pozdravnem govoru poudarjal, da je konferenca odlične važnosti, ker bo nje delo popolnoma samostojno in bodo njeni sklepi sankcionirani v obliki zakona, tako, da bodo veljali kot splošni železniški načrt za celo našo državo. Program, ki ga bo izdelala konferenca, ne bo samo gospodarskega pomena, temveč tudi ogromnega pomena za naš kulturni razvoj. Izvršeno je sicer, je povdarjal g. minister, naše politično ujedinjenje, do gospodarskega ujedinjenja pa bo še trpelo predvsem radi tega, ker nimamo še urejenih železniških zvez. V svojem nadaljnjem govoru je g. minister opisal zgodovino naših železnic iz prejšnjega časa. Povdarjal je, da je bilo ob prejemu leta 1918 porušenih mnogo kolodvorov in mostov, a proga sama je bila pokvarjena za nad 1600 km. Potrebno je bilo, da se vse to popravi in uredi, kar je stalo 625 milijonov dinarjev. Toda med tem časom se je tudi zgradilo novih prog za 767 km, kar je veljalo državo nad 900 milijonov dinarjev. Proga Beograd—Zagreb je bila zgrajena kot drugovrstna proga, vendar se je primerno popravila in preuredila. Tudi je g. minister v svojem govoru podčrtal, da Vojvodina in Slovenija nimata direktne zveze z morjem, in da ima Dalmacija slabe zveze z zaledjem. Treba bo ustvariti celo omrežje novih prog, ki naj bi zadostovalo gospodarskemu razvoju. Navajal je nato razne načrte, ki so bili predloženi z raznih strani za zvezo Beograda z morjem. Nadalje je obširno opisal stanje in odnose med ozkotirnimi in normalnimi programi. Končno je g. minister pozval vse gospodarske kroge v državi, da čimprej naredijo končnoveljavne načrte in da izrečejo svoje mnenje o tem važnem vprašanju.

Po govoru g. ministra se je konferenca konstituirala. Izvolilo se je predsedništvo, in sicer: za predsednika je bil izvoljen prof. Vladimir Mitrović, za podpredsednika Oton Franić, univerzitetni profesor v Zagrebu in Ivan Mohorič, tajnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo iz Ljubljane.

Na predlog predsednika g. Mitrovića se je po daljši debati izvolil ožji odbor, ki ima tekom enega meseca proučiti problem železniškega omrežja in pripraviti vse potrebno, da se bo moglo delo v plenumu razvijati neovirano. Predlog je bil sprejet. V ožji odbor so bili izvoljeni gg.: Milosavljević, dr. Prohaska, Klodić, Gršič, Milutin Stanojević, Danilo Popović, Vasa Jovanović in Dušan Božić. Ta odbor ima pripraviti poročilo za prihodnjo sejo, ki se skliče meseca decembra.

Iz Slovenije so bili na konferenci: imenom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo tajnik g. Ivan Mohorič, imenom Zveze industrijev tajnik g. dr. A. Golia, imenom Zadružne zveze g. Avenek, imenom Kmetijske zveze svetnik g. Rohrmann, nadalje ing. Zupančič in drugi.

Gibanje cen v veletrgovini.

Beograjski »Privredni Pregled« priobčuje o gibanju cen v veletrgovini za meseca september in oktober t. l. sledeče poročilo:

Doba	poljedel. pridelki	živina in produkti	sadje in zelenjava	gradivo	kolonij. blago	indust. izdelki	celotni indeks
povpr. 1913	100	100	100	100	100	100	100
povpr. 1925	1861	1882	1893	2022	1462	1909	1804
januar 1926	1490	1616	1688	1751	1868	1823	1596
febr. 1926	1377	1548	1538	1751	1866	1758	1556
marec 1926	1381	1651	1538	1907	1859	1718	1592
april 1926	1420	1645	1508	1890	1868	1705	1593
maj 1926	1447	1639	1366	1749	1871	1684	1542
junij 1926	1535	1408	1244	1745	1359	1676	1495
julij 1926	1610	1380	1188	1708	1329	1645	1478
avgust 1926	1466	1371	1050	1800	1330	1642	1443
sept. 1926	1359	1446	1113	1864	1326	1651	1459
oktober 1926	1403	1530	1161	1882	1315	1676	1494

Celotni indeks cen za ta dva meseca je napram indeksu v mesecu avgustu t. l. nekoliko porastel, dočim izkazu-

jejo številke za posamezne skupine raznovrstno sliko.

Skupina poljedelskih pridelkov je padla v mesecu septembru napram avgustu za 107 točk ali za 7 1/2%. Takrat se je blago vsled pojava nove žetve na trgu pocenilo, a se je že v oktobru nekoliko dvignilo in sicer za 44 točk ali za 3% napram stanju v septembru.

Skupina živine in živalskih produktov se je podražila v septembru za 75 točk ali skoraj za 6%. V oktobru so se cene zopet dvignile in sicer za 84 točk ali skoro 7%. Najbolj so se v tej skupini podražila jajca, dočim so se cene za glavne produkte: živino in prašiče samo neznatno dvignile.

V skupini sadje in sadni produkti so se podražile suhe češplje, dočim se je žganje pocenilo.

Skupina stavbenega materiala se je istotako podražila, ker so se cene vsled živahnega stavbenega gibanja zvišale.

Kolonijalno blago se je neznatno pocenilo.

Cene industrijskih predmetov imajo tendenco navzgor, a tudi glede teh ni slika povsem enotna. Nekateri so se nekoliko pocenili, drugi pa zopet podražili. — Izvoz v obeh mesecih ni bil tako velik, kakor se je pričakovalo. Uvoz je še nadalje slab in kupčije v notranjem prometu se slabe.

Produkcija premoga v Sloveniji v septembru. V rudnikih Slovenije se je meseca septembra nakopalo 120410 ton premoga napram 130.590 ton v avgustu. Produkcija je tedaj padla za 7,8 procentov. Primanjkljaj v produkciji je povzročila delna ustavitve obratovanja v privatnih premogovnikih v času ko je uprava državnih železnic začasno odpovedala privatnim premogovnikom dobavo premoga. Pa tudi pomanjkanje vagonov je v veliki meri povzročilo skrčenje obratov.

Znižanje obrestne mere na Češkoslovaškem. Češkoslovaške banke so sklenile ponovno, znižati obrestno mero za kredite kakor tudi za vloge za pol odstotka.

LISTEK.

H. P.:

Tajlorizem v pisarnah.

Pod tajlorizmom je razumeti vsako smotreno in sistematično več ali manj znanstveno utemeljeno ekonomično igrabljenje človeškega dela v smislu energetskega imperativa: doseči z minimalnimi sredstvi maksimalni učinek v najkrajši dobi. Ta metoda se imenuje tajlorizem po ameriškem inženirju F. H. Taylorju (1856—1915), ki se je prvi pečal s tem problemom in sicer na polju industrijske produkcije. Njegovi učenci in posnemalci so to metodo, katero je označil Taylor kot znanstveno obratovanje spolnilni in poglobili ter razširili že skoraj na vse panoge človeškega udejstvovanja.

Namen teh vrstic je opozoriti na kratko na nekatere možnosti, ki se nudijo vpeljavi tajlorizma v pisarnah, posebno v industrijskih in na tozadavne koristi.

Pisarna predstavlja nekatere možgane podjetja. Če v možganih ni vse v redu, tudi ostali deli telesa ne morejo pravilno delovati. Ako v pisarni ni reda, sistematičnosti in ekonomije, je tudi v obratu samem ni pričakovati.

Če vlada v podjetju red in racionelno gospodarstvo, se zapazi to navadno že na ravnateljvi mizi. Tajlorizacija se prične že pri pisalni mizi. »Čas je zlato« zveni geslo tajlorizma. »Pridnost« sama še ni tajlorizem. Predpogoj racionelnega poslovanja je, da vlada red in sistematičnost v prvi vrsti na pisalnih mizah. Razpored vseh pisarniških pripomočkov na mizi mora biti tak, da so vsi potrebni predmeti na strogo določenem prostoru in dosegljivi z najkrajšimi kretnjami. Vse mora ležati tako, da se najde posamezne predmete lahko tudi v temi ali pa z zavzanimi očmi. Karakterističen znak tajlorizirane mize je ta, da jo ni treba spravljati, ker je stalno pospravljena. Bilo je konstruirano že več vrst takih miz. Znani ameriški tajlorizator Gilreth je konstruiral n. pr. mizo, ki je razdeljena v četverkotna polja. V vsako polje spada določen predmet. Glavna stvar pri tem je, da se da predmet vedno na isto mesto nazaj. Dokler se človek ne privadi je sicer nekoliko nerodno. Šele ko se kretnje zmehanzirajo, se pokaže prednost tajlorizirane pisalne mize.

Danes bi se marsikje ne bi moglo govoriti niti o navadnem redu na ravnateljvi mizi, še manj pa o kakem sistema-

tičnem. Na taki mizi leži vedno vse navzkriž nametano, razmetano in nakopičeno, kar ima za posledico vedno dolgotrajno in mučno iskanje, brskanje, odriavanje in premetavanje, kar povzroča ne samo zamude na času, temveč tudi nervoznost. Če izgleda tako na mizi ravnatelja, potem se tudi ne more zahtevati reda na mizah uradnikov in v obratu sploh.

Kakor je važna uredba pisalnih miz, tako je važna tudi razvrstitev delavnih prostorov v pisarni. Da je treba gledati na to, da je dovolj svetlobe, da prihaja ta od prave strani in da je dovolj prostora in zraka, se samo ob sebi razume. Kar se tiče razvrstitve, je našel Taylor, da je najboljša ona, pri kateri so oddaljeni uradniki tako daleč drug od drugega, da drug drugega sicer vidijo, ne morejo pa se razgovarjati. Za one, ki potrebujejo posebno mir in nemotenost, se priporoča, da se jih obda s steklenimi stenami. Zelo umestno je, da sede vsi v eni smeri in da se nahaja v zadnji steni tako veliko okno, da lahko predstojnik pisarne pregleda vso pisarno.

Glede umetne razsvetljave je treba pripomniti, da je v interesu higijene oči vporabljeni takozvano umetno dnevno luč,

Ivan Mohorič:

Načrt naše bodoče železniške mreže.

(Konec.)

Razprava inž. Milenkovića je važna in interesantna radi tega, ker je kakor vidimo iz gornjih navedb, izdelal obenem tudi finančni načrt za perijodo 15 let za gradbo železniške mreže. On predvideva v to svrhu kombiniran načrt, da se železnice gradijo deloma s prostovoljnimi in deloma s prisilnimi notranji posojilom, deloma pa z budžetnimi krediti in s pomočjo repariacijskih dajatev in vojaštva. Ideja prisilnega notranjega posojila ni nova in nova je v tem samo ideja obligatornega plačanega dela. Na ta način postanejo tudi one mase prebivalstva, ki nimajo denarja, subskribenti posojila, ker svoj delež doprinesejo z delom.

G. Milenković predpostavlja, da je za zgradbo cele železniške mreže, ki nam je potrebna, treba 10 in pol milijard dinarjev, odnosno skozi 15 let po 700 milijonov dinarjev letno, kar pokrije na ta način, da vzame redno 200 milijonov iz budžeta a 500 milijonov posojila in je v to svrhu izdelal tudi načrt zakona o prisilnem notranjem posojilu v iznosu 7.500 milijonov dinarjev in sicer na bazi loterijskega posojila. Njegovo naziranje glede zunanega posojila, s katerim tudi računna, je popolnoma stvarno. Ocenjuje ga kot najlažji način, po katerem se pride do denarja ali pripominja, da je zelo drag in da ima naša država že sedaj velike obveznosti napram inozemstvu. Po izkustvih iz leta 1922, ko smo sklenili v Združenih državah 100-milijonsko dolarsko posojilo na dobo 30 let z 8 odstotki letnih obresti, ki je podeljen v dva dela in sicer 30 in 70 milijonov dolarjev. To posojilo je sklenjeno pod pogojem, da dobi družba pravico graditi železnice v lastni režiji in da dobi poleg tega še 9 odstotkov režije za izdatke za delovno moč in material, da ga nabavi v tuzemstvu, tako da nam druga polovica 70 milijonov dolarjev pride faktično na 17 odstotkov. Je za zunanje posojilo toda ne pod pogojem, da inozemska družba gradi v svoji režiji železnice v

ki odgovarja skoraj popolnoma kvaliteti dnevne svetlobe. V to svrhu se vporablajo žarnice iz modrikastega stekla ali pa se vporablajo navadne žarnice, obdane s stekleno armaturo, ki je take barve, da absorbira rdeče in rumene žarke, ki vplivajo slabo na utrudljivo oko. Res je, da je efekt radi delne absorpcije za 10 do 20% manjši kot pa pri navadnih žarnicah. Kljub temu se nabava teh izplača, ker vplivajo precej na efekt dela. Ker žarnice prej ali slej odpovedo in ker so one, ki dajejo dnevno luč, znatno dražje kot navadne, se izplačajo veliko bolj svetila, pri katerih se vporablja navadne žarnice, kajti armatura, ki ima namen spremeniti svetlobo navadne žarnice v dnevno svetlobo, je trajna ter se ubije lahko edinolesle vsled nerodnosti.

V dobro urejeni večji pisarni morajo biti na razpolago vsi moderni pripomočki kot računski stroji, stroji za frankiranje, štetje in registriranje dopisov, razmnoževalne priprave, priprave za špičenje svinčnikov, stroji za kopiranje rizb itd. Glede svinčnikov je treba pripomniti, da je vporaba min iz ekonomskega stališča veliko bolj priporočljiva, kot pa navadnih svinčnikov, ker se grafit bolj intenzivno izrablja in ker je to cenejše.

(Dalje sledi.)

naši državi. Pozdravlja inozemski kapital, ki prihaja v deželo, toda ne pod pogoj, kakor je morala najemati posojila nekdanj Turčija.

Zato navaja primer po prevratu v Nemčiji osnovane družbe državnih železnic (Reichsbahngesellschaft), ki ima značaj mešane družbe, v kateri imajo po Dawesovem sanacijskem načrtu dober delež pripadniki antante. Železnice dobijo s tem značaj državno-privatnih podjetij.

Notranje posojilo si predstavlja Milenković, na ta način, da naj bi bilo neodvisno od bankirjev in njihovega posredovanja. Pripominja, da se je od 500 milijonskega 7 odstotnega investicijskega posojila, ki ga je država najela al pari l. 1921. porabilo za gradbo novih železnic samo 168 milijonov dinarjev, dočim se je vse ostalo porabilo za druge obnovne železniške potrebe. To investicijsko posojilo se je podpisovalo dve leti in deloma še pod utisom obvezrednostitve vojnih posojil, ko je vsakdo smatral, da je denar, ki se vpiše za posojilo, izgubljen. Ravno istega mišljenja je bil še pred dve leti ves naš svet glede vojne škode, katero je prodajal po 120 dinarjev in še ceneje. Z napredujočo konsolidacijo se je utrdila tudi vera v državne papirje in je vojna škoda napredovala za nad 300 Din, dočim je investicijsko posojilo od 60 se dvignilo celo 97 dinarjev. Zato smatra, da je sedaj dana dolžnost, da se pod ugodnejšimi pogoji najame notranje posojilo ter da bo odziv za tako posojilo večji kot je bil svoječasi. Po njegovem mišljenju je narod izgubil vero v banke in se je nasprotno prepričal, da je siguran samo denar, ki se posodi državi. Splošno se opaža, da so manjši denarni zavodi naravnost v zadregi, kam naj naložijo svoje vloge, kar najbolje dokazuje velik pritok denarja v depozite pri Narodni banki, kjer leži kot mrtvi kapital, ki ne nosi nikakih koristi in obresti.

Da bi se moglo novo posojilo v višini 7 in pol milijarde dinarjev realizirati, predlaga, da naj bi se izdale železniške obveznice z 8% obresti in pravico I. hipoteke ter da naj bi emisijski kurz znašal 85%. Da bi se vsi državljani enakomerno obremenili s tem posojilom, priporoča sledeče metode:

Donos neposrednih davkov in doklad cen se na letnih 445 milijonov dinarjev, davek na poslovnih promet pa na 200 milijonov dinarjev, torej skupno 650 milijonov dinarjev, kar je približno enako letni anuiteti, ki bi bila potrebna pri za 50 odstotno letno amortizacijo in 8 odstotno obrestovanje. Država naj bi zahtevala, da vsak davkoplačevalec letno vpiše posojila toliko, kolikor znaša nanj pripadajoči davek. Oni, ki bi ne bili v stanju toliko vpisati, naj bi odložili svoje deleže pri gradbi in bi se jim plačalo polovico dela v gotovini, polovico zaslužka pa v železniški obveznicah. Ta oblika je seveda za srbijanske razmere sprejemljiva, nikakor pa ni sprejemljiva za naše razmere z razvitim kreditnim gospodarstvom in s pretirano davčno obremenitvijo.

Na Slovenijo bi odpadla z ozirom na dejstvo, da je Rogaška železnica že do hrvaške meje izgrajena na gradbenih stroških vsota, ki predstavlja polovico stanja vlog pri naših regulativnih hranilnicah.

Ker se za najetje tega posojila predvideva desetletna perijoda, bi odpadlo torej letno 25 milijonov dinarjev, za katere se po mišljenju pri sedanjem položaju denarnega trga naše združne hranilniške in bančne organizacije v stanju realizirati.

ZDRUŽITEV AVSTRIJSKE IN OGRSKE INDUSTRIJE VAGONOV.

Enako kakor na Nemškem in ne neodvisno od nemške industrije se je započela akcija avstrijske in ogrske vagonске industrije v svrhu sklepanja kartelnih dogovorov. Konjunktura te industrije se bori še zmeraj s težkočami. Avstrijska industrija vagonov upa s tem na znižanje produkcijskih stroškov; izdelovanje raznih tipov bodo razdelili na razne tovarne in bodo tako izločili medsebojno konkurenco.

Kdo diktira cene za žito v Ameriki.

Ameriški žitni trg obvladujeta borzi v Čikagi in v Winipegu (Kanada). Iz poročil avstrijskih strokovnjakov, ki so študirali prilike v Ameriki, posnemamo, da je združeno gibanje v Združenih državah pravzaprav še v povojih. Producenti so popolnoma odvisni od borz in borzijancev, ki kupujejo, kadar je ugodna konjunktura, zadruge pa, ki nepretrgoma kupujejo in prodajajo, kakor pač zahteva interes združnikov, radi premoči žitnih spekulantov ne morejo prav vspevati.

Po utisih avstrijskih strokovnjakov prehajajo Združene države polagoma iz agrarnih v produkcijske države. Vsled tega se nahaja poljedelstvo v Severni Ameriki v krizi. Preseljevanje iz dežele v mesta in industrijske kraje je že tako napredovalo, da je vlada pred kratkim odmenila 5 milij. dolarjev za ustanovitev poljedelske šole, da na ta način pridobi ljudi znova za poljedelstvo. Za prehod Amerike v industrijsko državo govori tudi dejstvo, da je izvoz pšenice iz Amerike vedno manjši in da je uvedla za žito zaščitno carino. Žito, ki prihaja sedaj v Evropo, je po večini že iz Kanade. Ameriška mlinska industrija je že pričela mletj za plačilo kanadsko žito, ker nima več zadosti lastnih zalog. Pa tudi poljedelcem v Kanadi se ne godi posebno dobro. Kupčijo z žitom vodi trust, ki odločilno vpliva na cene in svoj vpliv izrablja na škodo producentov.

AVTOMOBILNA PRODUKCIJA AMERIKE.

Izdelovanje avtomobilov v Zedinjenih državah se je letos izredno dvignilo. Rekli smo, da bomo priobčili tozadevno tabelico in da nasičenost še davno ni dosežena. Letošnja letna produkcija bo izkazala nov rekord. V zadnjih treh letih je bila produkcija do vključno septembra tale:

	1924	1925	1926
Januar	313.000	232.000	303.000
Februar	363.000	276.000	357.000
Marc	376.000	364.000	426.000
April	368.000	424.000	434.000
Maj	305.000	410.000	421.000
Junij	242.000	389.000	384.000
Julij	261.000	389.000	357.000
Avgust	278.000	252.000	426.000
September	288.000	322.000	397.000
Skupaj	2.794.000	3.058.000	3.505.000

Letošnja produkcija je bila do konca septembra za 14,6% večja kot lanska in za 25,5% večja kot predlanska. Za zadnje tri mesece računajo pač z deloma manjšo produkcijo kakor poroča o tem ameriški strokovni list »Automotive Industries«. To pa opazujemo tudi v preteklih letih, da so bili zadnji meseci v letu slabši kot prejšnji. Nazadovanje produkcije v teh mesecih je v zvezi s takratno manjšo prodajo. Leta 1924 na primer je šla produkcija od 286.000 avtomobilov v oktobru nazaj na 225.000 v novembru in na 191.000 v decembru. Odnosne številke za leto 1925 so bile tele: 438.000, 365.000 in 310.000. Vidimo, da znaša samo enoletna produkcija v U. S. A. več kakor pa znaša število vseh avtomobilov v Evropi.

ČEŠKE PAPIRNE TOVARNE.

Govorili smo že, da se hočejo češko-slovaške papirne tovarne strniti v celoto, v svrhu enotne prodaje. Pogajanja so sedaj že toliko napredovala, da bo prišlo kmalu do zaključka. Zveza bo začela delovati 1. januarja najkasneje pa 1. februarja. Tovarne za izdelovanje cigaretnega papirja začetkom ne bodo v kartelu. Pogodba se tiče prodaje in cene; zvišati cen zaenkrat nimajo namena, a več tovarn bodo opustili.

ITALIJANSKA TRGOVINSKA BILANCA ZA MESEC OKTOBER.

Trgovinska bilanca za mesec oktober 1926 je prvikrat po tako dolgem času ugodna. In sicer znaša uvoz 1.766.952.123 lir napram uvozu za mesec oktober 1925, ki je znašal 1.906.579.282 lir. Letošnji uvoz v mesecu oktobru znaša potemtakem 439.627.159 lir manj kakor uvoz v lanskem oktobru. Izvoz v letošnjem oktobru je vrgel 1.827.657.578 lir. Potemtakem je izvoz v letošnjem oktobru znašal za 60.705.455 lir več kot uvoz.

UMETNI PETROLEJ.

V soboto je bilo na berlinski borzi izredno močno povpraševanje po akcijskih barvnega koncerna. Zvedelo se je, da so v Ameriki se nahajajoči zastopniki tega koncerna v pogajanjih s Standard Oil Co in z drugimi tvrdkami prišli že daleč in da je pričakovati ustanovitve nemško-ameriške družbe za proizvodnjo umetnih petrolejskih produktov iz premoga. Glej neki drug naš tozadeven članek. Obenem se je zvedelo, da bo I. G. barvna industrija (I. G. = Interessengemeinschaft) dobila 60 odstotkov novih delnic. S tem dobijo nemški delničarji dragoceno prednostno pravico. Čeprav se te vesti niso potrdile, je bilo povpraševanje vseeno prav močno. Kupovali so tako domačini kot inozemci. Vse vesti kažejo, da se bo v kratkem pričelo z velepotenznim pridobivanjem umetnega petroleja.

POLOŽAJ OGRSKE INDUSTRIJE.

Zveza ogrskih tovarniških industrijcev je imela izredno glavno skupščino. Novi predsednik Fellner je v govoru obravnaval aktualne gospodarske probleme in je dejal da je zakon o industrijskih obliacijah že v štadiju uresničitve. Glede dodelitve dolgoročnih amortizacijskih kreditov tovarniški industriji se vodijo pogajanja, ki obetajo uspeh. Nameravano znižanje davkov ni tako, da bi moglo olajšati davčno obremenitev tovarniške industrije. Iz inflacijske dobe obstoječe pomanjkanje industrijskega kapitala bi bilo zaslužilo več ozira. Glede združitve posameznih tovarn je dejal Fellner, da se nemški zglede ne da uresničiti v vseh industrijskih vrstah. Trgovske pogodbe z nasledstvenimi državami so nujno potrebne. Treba je uporabiti vsa sredstva, da se dvignejo eksportne možnosti. Končno je Fellner-poudarjal da je ogrska industrija v znamenju dviganja; more se ugotoviti da je najnižja točka že preokračena.

AMERIŠKO IN AVSTRALSKO ŽITO.

Na ameriških borzah so šli žitni tečajji precej nazaj. Zaloge žita v prekomorskih deželah so menda zelo velike zlasti še, ker se vsled premogovnega štrajka ni moglo dosti izvoziti. Sicer pa tudi končani štrajk tendence ne bo spremenil. Veliki pridelek avstralske žetve je že na varnem; zadnje cennitve avstralskega pšeničnega pridelka je večje kot prejšnje in govori o 4.400.000 tonah. Tudi poročila iz Argentinije so ugodna. Pšenični kartel Kanade bo vsled dobrega pridelka imenovanih dveh dežel prišel v težaven položaj. Iz Kanade prihaja poročilo, da je pšenični pridelek obilen, da pa kvaliteta ni dobra. Farmerji pridno dovajajo, prejšnji teden na primer 20 milijonov bušlov pšenice. Kartel nima zadosti prevozne prostornine na razpolago in ne bo mogel v določenem času odpraviti vsega za izvoz določenega žita. 1 bušel pšenice je 27,2 kilogramov.

Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1926 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove 26 ustanov po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 2. decembra 1926. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Trgovina.

Gospodarske informacije o Palestini daje interesentom brezplačno Emil Knoll, Tel.-Aviv, Mercas Baale Melachah-B. Palestina.

Informacijska pisarna pri mednarodnem semnju v Lvovu. Pri orientalskem mednarodnem semnju se je ustanovila informacijska pisarna, koja daje o vseh gospodarskih vprašanjih brezplačne informacije. Naslov pisarne je: Lvov 1. Jagiellonska 1.

Udruženje manufakturnih veletrgovcev. V Beogradu se je pred kratkim ustanovilo Manufakturno trgovsko udruženje. Namen udruženja je po cirkularju, ki smo ga dobili, »da bi postavili trgovino na čim zdravjšo podlago, kakor v interesu prodajalcev tako v interesu kupcev in z ozirom na splošno krizo, koja obstoji že tako dolgo, smo se mi, beograjski veletrgovci združili, da prebrodimo to krizo s čim manjš škodo.« — Udruženje ima dva odseka: 1. Odsek veleprodajalcev manufakturnega blaga in 2. odsek upnikov, ki ima namen, da štiti kolektivno pravico svojih članov napram dolžnikom. Člani udruženja se morajo pismeno obvezati, da bodo kreditirali samo po gotovih sporazumno točno sklenjenih pogojih.

Trgovski stiki med našo državo in Nemčijo. Po uradni nemški statistiki je Jugoslavija v prvi polovici t. l. uvozila v Nemčijo za 34,7 milijonov mark, dočim je Nemčija k nam uvozila za 83,8 milijonov mark. Jugoslavija je v Nemčijo uvažala: za 5,2 milijona mark mesa, slanine in klobas ter za 11,1 milijona jaje. Nemčija je v omenjenem razdobju izvozila k nam: za 5,6 milijona železa in železnine, od tega za 4,8 milijonov mark delov strojev, železnega materiala; nadalje za 5,8 milijona mark tekstilij; za 3,7 milijona kemičnih produktov, barv; za 4,6 milijonov strojev (razni električni); za 1,4 milijona usnja in produktov.

Prodaje. Dne 10. decembra t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje starih sodov; pri Glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu pa glede prodaje raznih delov rentgenovih aparatov. Predmetna oglasa z natančnejšimi podatki sta v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ameriški bombaž. Willams, komisar za posojila, je izjavil, da so v razgovoru z zastopniki poljedelskih kreditnih organizacij sprejeli načrt, da vzamejo s trga štiri milijone bal bombaža. Organizacije bodo razpolagale s 162 milijoni dolarjev, z namenom, da bombaža poldrugo leto ne bodo pustili na trg. S tem upajo ustaviti neprestano padajočo ceno bombaža.

Avstrijska trgovska bilanca. V avgustu je avstrijska trgovska bilanca svojo pasivnost povečala; v juliju je znašala pasivnost 73 milijonov šilingov, a avgustu 118,8, povprečno letos pa 84 milijonov. V vseh osmih mesecih januar—avgust je znašal izvoz 1092 milijonov šilingov, uvoz 1788 milijonov, pasivnost torej 696 milijonov šilingov; to je pa skoraj dve tretjini izvoza in okoli dve petini uvoza.

Rusija na evropskem žitnem trgu. Dočim se na Atlantskem morju večina ladij perablja za premog, tako da prihaja v Evropo le malo žita iz Amerike, omogočajo nizke prevoznine na Črnem morju sovjetski Rusiji, da pospešuje izvoz žita. Francija je v zadnjem tednu dobila dve pošiljki ruskega žita, dočim se Anglija omejuje samo na delne nakupe. Če tudi je ruska pšenica za srednjeevropska tržišča veliko predraga, je vendar izdatno škodovala ogrskemu uvozu pšenice v Italijo. Na srednjeevropska tržišča (ogrsko in naše) ne vpliva samo ameriški uvoz, ampak tudi negotovost glede ruskih namer z izvozom žita. Po izkušnjah zadnjih dveh let, se dvomi, da bi prišel ruski izvoz resno v poštev. Lansko leto na primer so Rusi pretežno večino sklepov enostavno stornirali, ker niso mogli prodane žita odposlati. Zato so trgovci napram ruskim ponudbam skeptični, dasi so razmeroma ugodne. Tako ponujajo Rusi svojo pšenico v severnih deželah po 16,25 do 16,50 hol. gold. cif. pristanišče.

Dodge Brothers. To je tretji avtomobilni producent sveta. V prvih devetih mesecih letošnjega leta je napravila ta tvrdka 294.000 avtomobilov (lani v istem času 208.000), za 22,7 odstotkov več kot lani. Dobiček znaša po vseh odbitkih 23 milijonov funtov. Ta dobiček odgovarja znesku 21 funtov na vsako prednostno akcijo. Debitorje v znesku 22 milijonov funtov se takoj lahko odpravi, če se realizirajo akcije v znesku 60 milijonov funtov. Dodge brothers (brothers — bratje), pripadajo znani finančni skupini Dillon, Read and Co., o kateri smo že večkrat pisali.

Denarstvo.

Projekt zakona o čeku in menici izgotovljen. Komisija za sestavo načrta zakona o čeku in menici je svoje delo zaključila. Izdelan projekt je bil ob enem z motivi že predložen ministru pravde.

Avstrijska narodna banka. Zlata zaloga avstrijske Narodne banke se je povečala. Na koncu junija je ob gotovini 533 milijonov šilingov prišlo 18.6 milijonov ali 3.5 odstotkov na kovano in nekovano zlato, na koncu septembra pa ob gotovini 597 milijonov 46.8 milijonov = 8.8%. Skupno valutarično kritje je naraslo od 30. junija do 30. septembra od 633 na 665 milijonov šilingov. Obtok bankovcev se je v tem času dvignil od 898 na 934 milijonov šilingov.

Nemško posojilo za Rumunijo. List »Lupta« priobča poročila o nameravanem posojilu Nemčije Rumuniji. Pravi, da se pogaja v Bukarešti bivši ravnatelj Kruppovih tovarn Muhlon z rumunskim ministrskim predsednikom generalom Averescu o posojilu in da so pogajanja tik pred zaključkom. Gre za 500 milijonov zlatih mark, ki bi jih dobila Rumunija na Nemškem; protiusluga bi bila med drugim tudi ta da bi se v smislu člena 18 miru v Versailles konfiscirana nemška lastnina spet dala nazaj.

Industrija.

Seznam kemične industrije v Avstriji je izdala Centralna zveza kemične in metalurške industrije v Avstriji, koja vsebuje naslove kemične industrije in veletrgovine s kemikalijami. Seznam stane vezan 16 šilingov v založbi Carl Konegen, Wien III., Schwarzenbergplatz 4.

Sindikata aluminija. Pogajanja evropskih producentov aluminija za ustanovitev sindikata so sedaj končana. Sedež pisarne sindikata je v Neuhausenu v Šviciji, sedež odbora pa v Parizu. Novi kartel se bo dogovoril še o prodaji in o novih tehniških skušnjah. Pravi, da bo cene po možnosti znižal. Sedaj znaša cena okoli 13 angl. funtov za tono. Leta 1925 je znašala vsa evropska produkcija aluminija 110.000 ton, ameriška pa 70.000 ton. Že pred zaključkom pogajanj so znižali ceno, ki je za eno tretjino nad predvojno, za 12 odstotkov. Nemška industrija aluminija, ki je kot čista vojna tvorba najmlajša udeležnica, si obeta od sindikata posebne uspehe. Pravijo, da se bodo morali Amerikanci hočeš nočeš pogajati z novim sindikatom o skupnem postopanju.

Rumunska produkcija petroleja. Družba Creditul nabavi na leto 600.000 ton petroleja; sedaj bo produkcijo zvišala in jo misli spraviti mesečno na 100.000 ton. Prav tako bo tudi ravnateljstvo družbe Steana Romana produkcijo zvišala in upajo, da bodo sedanjo dnevno produkcijo, ki znaša 150 vagonov, dvignili na 250 do 300 vagonov dnevno.

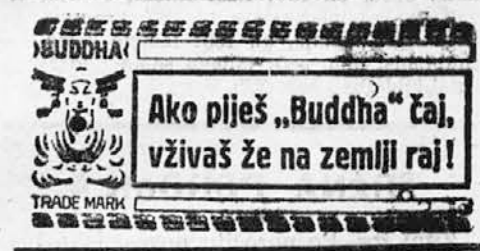
Poljski kartel petroleja. Odpor proti podaljšanju kartela, o katerem smo zadnjič govorili, je bil končno vendarle zlomljen in so podaljšali kartel sedaj po pogajanjih na Dunaju za nadaljnih pet let. Definitivno besedilo bodo določili šele na konferenci interesentov, ki se bo vršila na koncu novembra v Krakovu.

Promet.

Madžarski tranzitni promet preko Jugoslavije. Posebna komisija pri direkciji državnih železnic v Ljubljani pod vodstvom šefa tarifnega odseka g. Ivana Manfrede je več mesecev proučevala načrt novih tranzitnih železniških tarif za madžarsko blago, ki prihaja iz Trsta, odnosno Reke preko našega ozemlja na Madžarsko, odnosno za blago, ki se transportira iz naših pristanišč ob Jadranu do madžarskih obmejnih postaj. Šef tarifnega oddelka g. Ivan Manfreda je pred dnevi odpotoval v Beograd, kjer se je pridružil delegaciji, ki je danes odpotovala v Budimpešto. Tam se prične 19. t. m. konferenca madžarskih in naših delegatov za ureditev tranzitnih železniških tarifov. Člani naše delegacije so: Rok Habjan, uradnik prometnega ministrstva, Dragutin Stražemanec, šef tarifnega oddelka direkcije v Zagrebu in Ivan Manfreda, šef tarifnega oddelka ljubljanske direkcije.

Anatolske železnice. Vlada v Angori se je obrnila na več inozemskih industrijskih koncernov in jih je prosila, naj ji pošljejo načrte za zgradbo anatolskih železnic.

Angleška in belgijska ponudba sta bili zavrnjeni. Sedaj študira angorska vlada načrt nemške tvrdke Krupp, dalje neki švedski načrt in pa načrt neke francosko-belgijske-italijanske družbe.

RAZNO.

»Izložbeni aranžer« ali »Navodila za aranžiranje izložbenega okna za vse stroške«. Tak je naslov lične knjige, katero je spisal in založil gospod Franc Kolben, izložbeni aranžer v Celju. Knjiga vsebuje 183 slik in skic, katere nazorno in praktično osvetljujejo poučna izvajanja v knjigi. Knjiga je za nas Slovence nova in je prvo delo te stroke v našem jeziku. Pričakovati je, da interesirani trgovski in obrtni krogi pridno sežejo po tej publikaciji.

Ukinitev stanovanjske zaščite v Nemčiji. Enako kakor nekatere druge nemške države, hoče tudi Prusija s 1. decembrom ukiniti zaščito za poslovne prostore in velika stanovanja. Organizacija hišnih posestnikov je izdala poziv na svoje člane, naj svobodnega določevanja najemnin nikar ne zlorablja.

Priprave za svetovno gospodarsko konferenco. V Curihu se je sestala pripravljalna komisija za mednarodno gospodarsko konferenco. Na sestanku je bilo ugotovljeno, da je opaziti v zadnjem času splošno zboljšanje svetovnih gospodarskih razmer. Pripravljalna komisija bo rabila še precej časa predno zbere vse potrebno gradivo in lahko skliče svetovno gospodarsko konferenco. Glasom izjave sir Balfoura, ki zastopa v pripravljalni komisiji mednarodno trgovsko zbornico, se sestane mednarodna gospodarska konferenca po vsej priliki šele prihodnje pomlad.

Odlikovanje domačega trgovskega podjetja. Kakor izvemo, je uprava letošnjega velesojma v Osijeku podelila v znak priznanja diplomi naši domači slovenski tvrdki Tea Import v Ljubljani, poznani tudi z imenom »Buddha« čaj, in sicer pomeni to odlikovanje izrecno priznanje izborne kakovosti njenih čajnih proizvodov, ki so bili tekom velesojma razstavljeni v okusno prirejani koji, vzbujajoči vsesplošno pozornost posestnikov. Castna diploma naj bi bil viden znak upoštevanja naše tvrdke in njenih proizvodov s poznano zaščitno znamko »Buddha«, ki je postala domala vodilna znamka v Sloveniji in si pridobiva zmagovito vedno večji teren tudi po ostali naši domovini. Priljubljenost »Buddha« čaja je splošna, kar je pripisovati v prvi vrsti solidnosti postrežbe in kakovosti posameznih čajnih artiklov, ki so izdelani z izredno skrbnostjo edino le iz najboljših čajnih vrst. Na drugi strani pa imenovana tvrdka s točno postrežbo in primernimi cenami vzbuja zaupanje domačega konsumenta in trgovstva. Ime »Buddha« utegne postati s časom simbol reelne kupitije in neomejenega zaupanja. Tvrdka ima sedaj moderen obrat z električnim pogonom ter je v vsakem oziru zajamčeno, da se izdeluje posamezne artikle pod stalno strokovno kontrolo in pod najboljšimi higijenski pogoji. Tvrdka je lahko za vzgled prave slovenske trgovske vztrajnosti. Iz neznatnih razmer se je v teku let dvignila na sedanjo višino organizacije in razvoja in si pridobila zelo ugoden glas in ugled med trgovci. Glavni razlog temu uspehu je iskati, kot rečeno, predvsem v solidnosti njenih proizvodov, s katerimi more zadostiti pač vsaki posebni želji p. n. konsumentov in trgovcev. Važno pa je tudi dejstvo, da si osvaja tvrdka domače tržišče in uspešno konkurira z inozemskimi tvrdkami, ki čisto izvažajo na naša tržišča blago zelo dvomljive kvalitete in izvora. Če se bode tvrdka tudi v bodoče razvijala v dosedanjem pravcu, bo ta razvoj gotovo v korist domačega stalno naraščajočega čajnega konsumenta in morda ne v zadnji vrsti tudi v korist narodnega gospodarstva.

Svetovni premogarski kongres. — V Pittsburgu v Ameriki so otvorili medna-

rodni premogarski kongres ki se ga udeležujejo inženjerji in učenjaki iz vsega sveta. Gre za problem kako bi se dalo grozečemu pomanjkanju premoga od pomoči z dobivanjem gazolina iz premoga. Od Nemcev se kongresa udeležujeta znana profesorja Bergius in Fischer, na kojih inicijativno se je vprašanje o dobivanju gazolina iz premoga sploh sprožilo. Gre torej za več kot samo za nemško podružnico v Ameriki, kajti posvetovanj se udeležujeta tudi družbi General Electric in Siemens Halske.

Ogrski vinogradniki proti grškemu vinu. Pri ogrskem poljedelskem ministru se je oglašila deputacija ogrskih vinogradnikov, s prošnjo, naj prepove uvoz grškega vina na Ogrsko. V bližnjem času bi moralo priti namreč na Ogrsko 500 tisoč hektolitrov grškega vina, 14 odstotnega. Minister je dejal, da je vlada pristajinja proste trgovine in da zato uvoza ne bo prepovedala. A pri uvozu bodo vsa vina preiskali če odgovarja njih kakovost zakonitim določbam, pri čemer je umetno oslajanje prepovedano.

V Zagrebu je bil obsojen tihotapec na 12 milijonov dinarjev. Avstrijski trgovski potnik Oskar Nagelberger z Dunaja je utihotapil že mnogo blaga v Jugoslavijo, zlasti v Zagreb. Dne 15. oktobra t. l. je bil aretiran, pri čemur mu je bilo zaplenjenih 651 kg svilene tkanine. Glavna carinarnica v Zagrebu je Nagelbergerja obsodila na 12 milijonov dinarjev globe. Vtihotapljeno blago so kupovale zlasti zagrebške tvrdke. Zdi se, da je Nagelberger medtem pobegnil iz naše države. Globa v znesku 12 milijonov dinarjev se bo v tem slučaju v smislu finančnega zakona izterjala od onih trgovcev, katerim se dokaže, da so bili z njim v zvezi.

Stanje posevkov v naši državi. Po podatkih ministrstva za kmetijstvo in vode je bilo stanje ozimnih posevkov v mesecu oktobru t. l. povprečno dobro. Večina poznih jenskih pridelkov se je ta mesec spravila s polja. Trgatev v vinogradih je bila končana; pridelek je bil majhen. Letina sadja je dobra. Stanje živine je bilo povoljno in je krme dovolj. Posebnih boleznih med živino ni bilo.

Brezposelnost na Angleskem. 1. novembra je znašalo število brezposelnih 1,559.000. Stavkajoči rudarji v tem številu niso šteti.

Zveza pogodba med Rusijo in Turčijo podpisana. Kakor znano se bo Čičerin sestel s Tefvik Ruđi begom, turškim zunanjim ministrom. Razpravljala bosta o četverozvezi med Rusijo, Turčijo, Perzijo in Afganistanom. Kakor se zatrjuje je bila ta zvezna pogodba že 1. t. m. zaključena in podpisana. Na vprašanje, ali bo Rusija kdaj stopila v Društvo narodov, je ruski komisar Čičerin odgovoril s kategoričnim: ne! Ob tej priliki je dejal, da hodi Rusija proti Družbi narodov ter da namerava ustanoviti zvezo azijskih držav, katere prvi korak tvori ravno danes podpisana zvezna pogodba med Turčijo in Rusijo.

Gospodarski dogovor med Nemčijo in Francijo. V Berlinu je bil podpisan nov gospodarski dogovor, ki se nanaša na izmenjavo kovinskih izdelkov.

Automati za tobak in cigarete. Tobačna režija na Dunaju namerava uvesti zanimivo praktično in zelo prikladno novost. Da razbremeni trafike, ki morajo biti odprte tudi preko običajnega časa, je sklenila poskusiti srečo z automati za tobak in cigarete. Taki automati so bili ponekod v rabi že pred vojno, samo s to razliko, da so bili urejeni samo za izdajanje cigar in cigaret. Sedaj jih bo treba pač prilagoditi novim razmeram, tako, da bodo tvorili res nov dobavni vir tobačne režije na Dunaju. Seveda se pa te naprave ne bodo uvedle kar čez noč. Avstrijska tobačna režija hoče najprej preizkusiti njih praktično vrednost in šele če se bodo dobro obnesle, bodo automati preplavili vsa važna križišča in ulice, kjer valovi promet ponoči in ponevno.

Evidenčni pripomočki. V vseh panogah kulturnega življenja je posegel človeški izum z mehničnimi pripomočki, da nam olajša ali nadomesti ročno in duševno delo. V nepregledni vrsti je postavila svetovna industrija novejšega časa priprave na trg, duhovite umotvore, ki opravljajo v službi trgovske administracije točno in zanesljivo posle, ki bi sicer ukvarjali osobe in zahtevali časa in truda, kar seveda ne ostane brez gospodar-

skega upliva. Pomislimo samo na različne sisteme pisalnih, računskih, razmnoževalnih in sličnih strojev, nemih in vedno uslužnih pomagačev v službi naprednega podjetnika. Pred kratkim je izšla v nemški literaturi uradna revija mehaničnih pripomočkov za pisarniško službo. V obliki obsežnega leksika predstavlja ta knjiga, edina te vrste, kompletno zbirko opisov in slik vseh sodobnih tozadevnih konstrukcij iz vseh delov sveta. Samo pisalnih strojev navaja ta enciklopedija 1413 različnih sistemov; in to od priproste dvoročne konstrukcije v žepni obliki, do kompliciranega mehanizma, ki obenem piše, računa registrira in kopira v več pisavah in barvah ter deluje na električni pogon. Za razne druge pripomočke, ki jih v neštetih sistemih navaja ta svojevrstni leksikon, sploh nimamo izrazov, o nekaterih bi lajki sploh ne uganil, čemu da služijo. Večina teh modernih strojev za naše razmere še ne more priti v poštev, zamišljeni so v obče za veleobrate, kjer pridejo do polne veljave; pač pa zaslužijo našo pozornost mehanični pripomočki, ki podpirajo raznovrstno administrativno razvidnost in preglednost; to so takozvane kartoteke. Načelno gre tu za sistem kart, ki so po gotovem redu vložene v posebne skrinjice, predala ali zvezke. Te priprave, ki v obče ne obremenjujejo občutno administrativne režije, imajo namen, da olajšajo evidenco pisarniških poslov glede korespondence, skladišča, knjigovodstva, osobja itd. Vse, kar se navadno zabeleži po raznih knjigah, registrih in zapisnikih, vse to se zaupa kartoteki. Moderno urejeni trgovski obrati so se emancipirali običajnih knjig, katerih je za gotove metode čela vrsta potrebna; novi evidenčni pripomočki nadomestujejo vse štruce in saldokonte delujejo neprimerno bolj točno in zanesljivo, z njimi se prihrani na delu, materijalu in osobju. Kartotečni sistemi izključujejo, seveda pri pravilnem poslovanju, vsako pozabljivost ali preziranje zapadlosti, vsaka postojanka je takoj pri rokah, skratka vedno je pripravljena za raznovrstna pojasnila brez zamudnega iskanja po različnih beležnicah in fasciklih. Računovodna kartoteka omogoča skoraj trenutno ugotovitev vsakdanjega gnotnega stanja po vseh vidikih trgovskega knjigovodstva, dnevno se lahko sestavi točna bilanca, s katero se knjigovodja sicer ukvarja cele mesece s šestokrat prav problematičnim uspehom. Kartotečna evidenca se prilagodi vsem mogočim razmeram trgovstva in industrije. Njena razsežnost ni omejena; najmanjša kartoteka se po potrebi lahko polagoma razširi na vsako množino vložkov in kont, kar se pri knjigah, tako enostavno ne da doseči; potem pa ostanejo knjige vedno v pretežnem delu neizrabljene; le pogledimo n. pr. takozvani »amerikanski žurnal«! Prav poučljiva nam postane koristnost mehanične evidence, če jo nadomestimo s knjigo za saldo-konte. Ne glede na morebitne prenosne napake iz nabavnih knjižic in računov v zapisnik kreditorjev oziroma salda-konti, se vrši beležba po kartoteknem sistemu brezprimerne hitreje, pomote pa izključuje indigo prepis, s katerim se vršijo knjižbe. Tu imamo naravnost neprekosljivo točnost knjigovodnega poslovanja, ki pa vrh tega niti tretjino poslovnih moči ne rabi, kakor smo to vajeni pri običajnem, polagoma usodi zastarelosti zapadlem načinu mnogobrojnih poslovnih knjig. Proti modernizaciji v trgovski administraciji obstoje, kakor pač proti vsaki novotariji predsodki; teh se začnejo drugod že otrsati, spoznavši vrednost novih izumov, ki olajšajo človeku delo v pisarni, kakor to store stroji v delavnicah; in to stran novodobnega napredka bi priporočal tudi onim našim trgovcem, ki tega doslej še niso uvedli, v uvaževanje, da jih čas ne prehiti in da pridejo tudi oni do užitka, ki ga nudita ženij in tehnika trgovski in obrtni upravi. (K. Tiefengrubler.)

Po svetu. V Ameriki so znižali davke za 10 do 15 odstotkov. Kdor je za letos že plačal, bo dobil 10 do 15 odstotkov plačane vsote nazaj. — Na Ogrskem bodo davke tudi znižali; v Budimpešti bo šel hišni davek od sedanjih 24 odstotkov dol na 20 odstotkov, v drugih mestih od 20 na 18, po deželi na 15 odstotkov. Pri dohodninskem davku bodo eksistenčni minimum zvišali od 2400 zlatih kron na 3600 pengőjev. Znižali bodo pristojbine

na davke in na odpise pri imobilijah. Ena najvažnejših določb je odprava prometnega davka za kruh in pecivo. In še več drugih določb imajo pripravljeneh. — Na Dunaju so se posvetovali Čehi, Avstrijci in Ogrji o pogojih glede pristopa k jeklenemu kartelu. Podlaga naj bi bila ta, da bi dobile srednjeevropske države nakazane samostojne kvote. — Kriza v češkoslovaški industriji emajla je zmeraj večja. Velika brnska tovarna Gottlieb und Brauchbar je odpustila 500 delavcev; drugi odpusti bodo še prišli. — Zaključki češkoslovaške sladkorne kampanje so sedaj znani; do konca oktobra so predelali sedem milijonov stotov pese manj kot lani, produkcija sladkorja je pa za skoraj poldrugi milijon stotov manjša. Vsa sladkorna produkcija bo znašala najbrž 11 milijonov stotov. — V trgovskih pogajanjih med Nemčijo in Češkoslovaško je prišlo že do precejšnjega zblizanja; v zadnjem času so obravnavali zlasti vprašanje prodaje tekstilij. — Češkoslovaške strojne tovarne delajo samo s 50 odstotno kapaciteto, nekatere še z manjšo. Razmeroma bolje se godi avtomobilnim tovarnam. V poučenih krogih se ne računajo s tem, da bi se v kratkem popolnoma na bolje obrnilo. — Na koncu oktobra je delalo na Angleškem samo 7 plavžev proti 147 pred začetkom štrajka. Kovinska produkcija je znašala v oktobru 13.000 ton, v lanskem oktobru pa 473.000 ton. — Hranilne vloge v Budimpešti so narasle tudi v oktobru. Stanje hranilnih vlog pri poštini hranilnici in pri 13 največjih budimpeštanskih denarnih zavodih se je dvignilo za 5.200.000 zlatih kron, tekoče vloge pa za 27.600.000 zlatih kron. — Vsled zvišanih cen za živila in za poljedelske pridelke se je dvignil na Ogrskem indeks v veletrgovini v oktobru za 2,5%. Tudi gospodinjinski indeks se je dvignil za 2 odstotka in znaša sedaj 15-kratno predvojno višino. — Na Poljskem bodo 1. decembra blagovne tarife zvišali za 10 odstotkov. O regulaciji osebnih tarif bodo te dni sklepali. — Zaključek zadnjega avstralskega žitnega pridelka je 150 milijonov bušelov, kar odgovarja 13,3 bušlom na 1 acre = 40,47 arov. — Notranji državni dolg Rusije znaša 413 milijonov rubljev. Doslej so dali v podpis vsega skupaj dvanajst posojil. — V avgustu so znašale vse hranilne vloge v Avstriji 832 milijonov šilingov, na koncu septembra pa 840 milijonov šilingov. — Nemške tovarne vagonov se bodo združile. Zaposlenost je pri gradbi osebnih vagonov relativno zadovoljiva, gradba lokomotiv in tovornih vagonov pa nima dosti naročil. — Soglasje v mednarodnem kartelu tračnic je sedaj menda zagotovljeno. Nova pogajanja se bodo začela najbrž v začetku decembra v Luksemburgu. Pričakujejo še podpisa Nemčije, ki ga doslej še ni. — Pogajanja za obnovitev nemško-francoskega kalijevega dogovora so se končala s polnim uspehom. Izmenjava podpisov se bo izvršila med 20. in 30. novembrom.

Stavka angleških rudarjev bo kmalu končana. Vse kaže da bo rudarski spor na Angleškem kmalu končan. Stavka rudarjev, ki traja že pol leta, se bliža koncu. Konferenca rudarskih delegatov, ki se je vršila v soboto, je trajala štiri ure. Razprave so bile zelo živahne in mestoma je prišlo celo do burnih prizorov. Končno pa je konferenca sklenila predložiti okrajnim organizacijam predloge za sporazum, ki jih je izdelala vlada. Konferenca priporoča rudarjem, naj te predloge sprejmejo, kajti boljših pogojev ni mogoče izsiliti. Za sprejem vladnih predlogov je na konferenci glasovalo 432 tisoč delegatov proti 352 tisoč. Končni rezultati glasovanja v posameznih rudarskih okrožjih glasovanja, ki bo odločilno, pa bodo znani šele v četrtek. V vladnih krogih smatrajo da je stavka pravzaprav že končana, ker ni verjetno, da bi rudarji zavrnili priporočila svojih lastnih zastopnikov.

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke,
volna v različnih barvah, rokavice,
nogovce, do kolene, nahrbtniki
za šolarje in lovce, dežniki,
klot, šifon, žepni robci, postice, vilice, noži,
škarje, potrebščine za stivlje,
krojače, čevljarje, brivce
edino le pri tvrdki

Josip Petelin
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! No veliko in malo!

Ljubljanska borza.

Sreda, 17. novembra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 74, bl. 78; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 330; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice kranjske dež. banke, den. bo. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 194, bl. 198; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 140; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, den. 865, bl. 868; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 170, bl. 180; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 100; Trboveljska prem. družba, Ljubljana, den. 330; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 105; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 104.

Blago: Trami merkantilni, monte, feo nakl. postaja, bl. 250; bukova drva, suha, feo meja, den. 23; hrastova drva, suha, feo meja, den. 21; bukovi plohi od 50 do 120 mm, od 2,25 m napr., feo vag. meja, den. 500; pšenica bačka 76-77, 2%, feo nakladalna postaja, bl. 302,50; pšenica 75-76, feo vag. nakl. post., bl. 297,50; koruza umetno sušena, feo vag. nakl. post., bl. 165; koruza nova, času prim. suha feo vag. nakl. post., bl. 140; koruza nova, času primerno suha, za december, feo vag. nakl. postaja, bl. 145; koruza nova, času primerno suha, za januar, feo vag. nakl. postaja, bl. 150; koruza nova v storžu, feo vag. nakl. post., bl. 90; ajda prekmurska, feo vag. nakl. post., bl. 335; rž, 71-72, 2%, feo vag. nakl. post., bl. 225; oves, feo vag. nakl. post., bl. 165; ječmen

krmilni, 62-63, feo vag. nakl. post., bl. 170; ječmen krmilni, 63-64, feo vag. nakl. postaja, bl. 180; ječmen letni, 65-66, feo vag. nakl. post., bl. 192,50; otrobi drobni, feo vag. nakl. postaja, bl. 125; fižol beli, 3-4%, feo vag. nakl. post., bl. 180; fižol rmeni, 3-4%, feo vag. nakladalna postaja, bl. 180; krompir, feo vag. slov. postaja, bl. 135; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370.

TRŽNA POROČILA.

Zitni trg. Po poročilu novosadske blagovne borze je bil položaj na našem žitnem trgu pretekli teden večinoma neizpremenjen. Češkoslovaška in Italija kupujeta vagonsko blago. Veliko je povpraševanje iz pasivnih krajev. Špekulacija dela s polno paro. Promet je znašal 250 vagonov. Pšenice prodano 42, koruze 147, moka 25, otrobov 15, fižola 13, ovsu 3 in ječmena 5 vagonov. Pšenica bačka je notirala 292,50 do 295, potiska 300 — 305, koruza stara bačka 185, banatska 172,50—73, nova brez garancije kakovosti 122,50—125, z garancijo 130, suha 155 do 160, terminsko blago za januar pariteta Kelebia 142 do 143, februar-marc 145, marc-april 143, april-maj 155—156, maj 157,50—160, vse povpraševanje brez ponudbe. Moka 0 baza 455—460, št. »6« 290—295, Ogg koncem tedna ponudba 457,50, otrobi 110—112,50, srbijanski 105, fižol sremski 170, srbijanski 165, ab postaja 150 do 155, oves bački 155—156, ječmen jari 180—190.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. novembra t. ponudbe za dobavo 15 m³ borovih plohov ter za dobavo 15 m³ smrekovih desk. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 26. novembra t. l. ponudbe za dobavo razne železnine. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 26. novembra t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg bencina ter za dobavo 10.000 kg tračnic, do 29. novembra t. l. pa za dobavo 2.500 kg masti za jamske vozičke. — Intendantstvo slagaliste mornarice v Tivtu sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe za dobavo 4000 kom. navadnih in brezovih metel ter 6450 kom. raznih krtač, za dobavo raznega materiala (šmirkovo platno in papir, steklen papir, kamen za čiščenje, igle za šivanje jader, vrvi itd.) za dobavo 10.500 škatlic vžigalic, stenja, parafinskih sveč itd., ter za dobavo naftalina, sode za pranje, čistila za kovine, voska za parkete itd. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave žag in spiralnih svetrov. — Dne 6. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 100 »Meinzer« kož, za dobavo 90

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

stranišnih lijakov, za dobavo raznih odlitkov iz bronu in medenine; dne 7. decembra t. l. pa za dobavo 100 ton plinskega premoga. — Dne 9. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala (pesek za livarno, šamotna opeka, apnenec, itd.). — Dne 10. decembra t. l. pa glede dobave skretnic. Dne 11. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave orodja (lopate, nastavni ključ, vile za gramoz itd.). — Dne 13. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrene peči za lokomotive; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave matice; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 300 ton strojnega peska. — Dne 14. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kolčaka za vakuum cevi. — Dne 15. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave gumijevih cevi; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 6.500 kg martinovega taljenega jekla, glede dobave 3185 kg bakrenih, 115 kg medeninastih cevi ter glede dobave 6.100 kom. prašnic. — Dne 16. decembra t. l. pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 197.000 m platna iz konopnine in 50.000 komadov po 6 m dolžine konopnene vrvi. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Direkcija državnih železnic v Sarajevu obvešča zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se bo licitacija, glede oddaje električne instalacije v skladišču dubrovnške luke, določene za 29. novembra t. l., vršila 30. decembra t. l.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga

sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna

in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

Edino šivalni stroji in najboljši koleša

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vsnake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Naročajte in širite „TRGOVSKI LIST“!